

Skole og utdanning

Offentlig grunnskole

Lov om skoler på landet kom i 1739, men først i 1750-årene ble Egersund egen skolekommune med egen skoleklasse, og **Egersund Almueskole**, eller Egersund fattige Almueskole som den ofte ble kalt, ble opprettet. Almueskolene ga undervisning i kristendom, lesing, skriving og regning, skjønt de to sistnevnte fagene var frivillige. Det var en enkel skole, men dog et tilbud til alle.

Egersund Folkeskole holdt seg med eget vitnemål med kjente symboler fra byen.

Ved en bispevisitas i 1825 fant biskopen skoleforholdene i Egersund så elendige at han sørget for at byen fikk 200 Spesidaler i støtte til kjøp av skolehus og krevde samtidig at skolen skulle ha to Almuelærere "da det store antall Skolepliktige Børn ei kan betjenes af en Lærer". Byen fikk sitt skolebygg, men dette gikk med under [Bybrannen i 1843](#). Etter brannen prioriterte bystyret arbeidet med å reise et nytt [skolebygg](#). Det sto ferdig allerede i 1845.

Med Lov om folkeskolen ble den offentlige 7-årige skolen for barn fra 7-årsalderen innført i 1889. Det var ulike lover for by og land, og folkeskolen var delt i en landsfolkeskole og en byfolkeskole.

Egersund folkeskole ble navnet på skolen i byen.

Landsognets faste skole for barna som bodde på de bynære gårdene og etter hvert i [Byggebeltet](#), [Årstad skole](#), ble bygd i 1893.

Opprinnelig ble gutter og jenter undervist hver for seg. I 1891 begynte fellesundervisning i førsteklasse på Egersund Folkeskole, og etter hvert kom det tilbud om fellesklasser på alle trinn. Først i 1954 ble det slutt på rene gutte- og jenteklasser. Fra da av ble det bare startet opp

fellesklasser. På det tidspunktet var kapasiteten på Folkeskolebygningen sprengt, og det ble gitt undervisning på ulike steder i byen, bl.a. i [Arbeidernes hus](#) og i [Strandgaten 68](#), og noen trinn måtte gå på skole om ettermiddagen slik at hvert klasserom kunne utnyttes maksimalt. Forholdene ble ikke bedre før [Husabø skole](#) ble tatt i bruk i 1958.

Ved lov om grunnskolen av 1969 ble begrepet "folkeskolen" erstattet med "grunnskolen".¹⁾

Private grunnskoler

Gamleveien skole er en privat grunnskole for 1. til 10. årstrinn som eies og drives av menigheten [Det Almindelige Samfund](#).

Samfundets skole er en privat grunnskole for 1. til 10. årstrinn som eies og drives av menigheten [Samfundet](#).

Det Almindelige Lutherske Samfund drev en privat barneskole fra 1952 til 1972.

Dalane Kristne skole var en privat grunnskole for 1. til 10. årstrinn som ble eid og drevet av Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK). Den ble etablert i 1991 og holdet til på Slettebø, ca. 4 km fra Egersund sentrum. Skolen ble nedlagt sommeren 2013.

Høyere skoler

I 1855 ble **Egersund Høiere Almueskole** opprettet. Den ble vanligvis kalt Borgerskolen. I 1870 fikk den tilhold i [Skrivergården](#). I 1877 vedtok bystyret å erstatte Borgerskolen med **Egersunds kommunale middelskole**. Middelskolen, en skoleform som ble innført i 1870-åra, var ment å være en forberedelse for latinskolen, men var også et tilbud til nye samfunnsklasser som sto fram og ville ha skolegang.

I Skrivergården var det høyere skole fra 1877 til 1990. Foto: P. A. Flak/DF

Middelskolen fikk også disponere undervisningsrom i Skrivergården. Den fikk eksamensrett ved kg. res. av 05.04.1879. De fleste elever gikk fire år på middelskolen og sluttet dermed skolegangen samtidig med folkeskoleelevene

I 1920 vedtok Stortinget at bare høyere skoler som bygde på 7-årig folkeskole, kunne få statstilskudd. Det vanlige mønster ble da 3-årig middelskole fulgt av 3-årig gymnas. Men dersom noen egersundere ville fortsette på gymnas etter middelskolen måtte de reise utenbys.

I 1935 ble middelskolen avløst av en 3-årig **realskole**.

Egersund Gymnas startet opp i 1948. I 1951 kom også herredskommunen med, og skolen skiftet navn til **Egersund interkommunale høgre skole**. Både realskolen og gymnaset holdt da til i Skrivergården, men mye av undervisningen på gymnaset foregikk i leide lokaler rundt om i byen. Ved [kommunesammenslåingen](#) i 1965 ble de to skolene slått sammen og fikk navnet **Eigersund Gymnas og Realskole**. Realskolen som skoleform ble faset ut med innføring av niårige enhetsskolen med barne- og ungdomsskole fra 1969. Skolen skiftet igjen navn, denne gang til **Eigersund videregående skole**. I januar 1990 flyttet skolen til et nytt skolesenter på Lagård og ble en del av [Dalane videregående skole](#).²⁾

Andre skoler

Framhaldskolen var en skole som bygde på avsluttet folkeskole og som var et alternativ for elever som ikke ønsket eller passet for den teoretisk pregede undervisningen på realskolen. Fra 1947 ble den regulert gjennom en egen lov. Den ble opprettet som et frivillig tilbud, men ble etter hvert obligatorisk i ett eller to år. Ved grunnskoleloven av 1969 gikk den inn i den niårige obligatoriske grunnskolen.³⁾

Andre skoler som omtales i leksikonet er:

Egersunds Lærerskole
Egersunds Offentlige Tegneskole
Eigersund kulturskole
Eigersund voksenopplæringscenter
Håndgjerningsskolen
Samfundets almueskole og lærerskole

I tillegg til disse skolene har det vært drevet en rekke private skoler, både på grunnskolenivå og på høyere nivå.

1)

Kilder: http://snl.no/Skole_og_utdanning_i_Norge <http://snl.no/folkeskolen> ;Kunnskap er makt. Småskrift fra Dalane Folkemuseum 1999, s. 12 f, 17; Egil Harald Grude: Egersund byhistorie, B1, s. 381 ff; Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 145 ff, 539;

2)

Kilder: Egil Harald Grude: Egersund byhistorie, B1, s. 381 ff; Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 145 ff, 551; Interkommunalt arkiv: http://ika11.enternett.no/arkivskaper_view_list.php?goto=2

3)

Kilde: <http://snl.no/framhaldsskole>

© Egersund byhistoriske leksikon
<https://www.dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
 PDF produsert 22.07.2019 12:11.
 Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>